

31.8.2017

Maistraattien uudelleenorganisointi

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut hankkeen valmistelemaan maistraattien uudelleenorganisointia.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 1.9.2017–31.3.2019.

Tausta

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen 5.4.2016 tekemien maakunnille siirtyviä tehtäviä koskevien linjausten mukaan:

”Valtio vastaa oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä, perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista sekä turvallisuustehtävistä samoin kuin kansainvälisistä ja valtakunnallisista tehtävistä ja yhdenvertaisuuden ja yleisen edun valvonnasta. Valtion hallintotehtävissä on periaatteena valtakunnallinen toimivalta silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa. Toisena periaatteena valtion hallintotehtävissä on valtakunnallisesti yhtenäisen toimintatavan ja ratkaisukäytännön soveltaminen.”

Hallituksen linjauksen mukaisesti myös maistraattien tehtävissä tulee soveltaa jatkossa valtakunnallista toimivaltaa sekä yhtenäisiä toimintatapoja ja ratkaisukäytäntöjä.

Jo aiemmin valtiovarainministeriön keskus- ja aluehallinnon virastoselvityshankkeen (VIRSU) yhteydessä todettiin, että maistraateissa tehtävien ratkaisujen ja palvelujen tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia ja tehtäviin liittyvän päätöksenteon tulee olla poikkeuksetta valtakunnalliseen toimivaltaan sidottua. Hankkeen selvityksessä todettiin, että maistraattien tehtäviä voidaan myös ohjata, kehittää ja pääosin hoitaa keskitetysti, mutta palveluiden alueellinen saatavuus tulee kuitenkin varmistaa. (Aluehallinnon selvitysryhmän raportti, valtiovarainministeriön julkaisu 4/2015.)

Valtakunnallinen toimivalta edistää yhtenäisen ja asiakasta arvostavan positiivisen asiakaskokemuksen syntymistä maistraatin palveluissa. Palveluja pystytään tarjoamaan asiakkaille tehokkaammin ja tuottavammin sekä varmistamaan toiminnan ja tehtävien päätösten yhdenmukaisuus koko maassa.

Valtakunnallinen toimivalta on edellytys myös täysimääräisten hyötyjen saamiselle maistraattien palveluiden ja oman toiminnan digitalisoinnista, koska vain valtakunnallisen toimivallan kautta resursseja voidaan käyttää joustavasti kysynnän ja asiantuntemuksen mukaan ilman toimialuerajoituksia. Toiminnan uudelleenorganisointi valtakunnalliseksi vapauttaa lisää resursseja maistraateissa jo käynnissä olevaan asiakaslähtöiseen toiminnan kehittämiseen ja digitalisaatiotyöhön. Se mahdollistaa myös valtakunnalliset työjonot ja toimintatapojen aiempaa systemaattisemman kehittämisen digitaalista työtä tukevaksi. Maistraattien toimivallan muuttaminen valtakunnalliseksi ohjaa näin ollen kehitystä kohti maistraattien vuosille 2016–2019 laaditussa strategiassa asetettua visiota vuorovaikutteisesti palvelevasta digitaalisesta maistraatista.

Maistraattien toiminnalla on liittymäpinta aluehallintovirastoihin, joista muodostetaan edellä mainitun hallituksen linjauksen mukaisesti maakunta-uudistuksen yhteydessä uusi valtakunnallisen toimivallan omaava Valtion lupa- ja valvontavirasto, joka toimii alueellisissa toimipisteissä. Maistraattien ohjaus- ja kehittämistehtävät on koottu Itä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä toimivaan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikköön ja maistraatit ovat osa Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikköä. Keväällä 2018 eduskunnalle annettavan maakuntauudistuksen II-vaiheen hallituksen esityksen yhteydessä tulee tehdä ehdotus näiden asioiden järjestämisestä sen jälkeen, kun aluehallintovirastot lakkaavat ja pääosa niiden tehtävistä siirtyy uuteen perustettavaan virastoon.

Maistraattien uudelleenorganisoinnille on tunnistettu eri vaihtoehtoja:

1. Maistraateista muodostetaan itsenäinen valtakunnallinen virasto.
2. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen tehtävät yhdistetään yhteen valtakunnalliseen virastoon.
3. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen tehtävät yhdistetään muuten yhteen valtakunnalliseen virastoon, mutta holhoustoimen edunvalvontatehtävät siirretään perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Työ- ja elinkeinoministeriö on lisäksi ehdottanut, että kaikissa organisoituvaihtoehtoisissa kuluttajaneuvontatehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon.

Eri organisoituvaihtoehtoja on tarkasteltu valtiovarainministeriön sisällä alkuvuodesta 2017 laaditussa selvityksessä sekä osana Digitalisaatiotehtävien ohjaus ja organisointi valtiovarainministeriön hallinnonalalla – työryhmän työtä.

Tavoite/tehtävä

Hanke koostuu kolmesta osasta:

1. Maistraattien valtakunnallisen toimivallan valmistelu

Osahankkeen tehtävänä on valmistella ehdotukset säädösten, organisoinnin ja toiminnan muutoksiksi, jotka mahdollistavat maistraattien valtakunnallisen toimivallan. Tätä varten osahanke laatii hankesuunnitelman ohjausryhmän hyväksyttäväksi 30.9.2017 mennessä.

2. Selvitys maistraattien uudelleenorganisoinnin vaihtoehtoista

Kunta- ja uudistusministeriö on antanut vanhempi neuvonantaja Jouni Backmanille toimeksiannon:

Selvitystehtävän tavoitteena on selvittää ja arvioida maistraattien erilaisia organisointivaihtoehtoja edellä mainittujen vaihtoehtojen pohjalta sekä tehdä tarvittaessa muita organisointi- ja kehittämisehdotuksia.

Selvityshenkilön tulee organisointivaihtoehtoja tarkastellessaan kiinnittää erityistä huomiota siihen, että valittava organisointiratkaisu edistää digitaalisuutta maistraattien toiminnassa ja palvelutuotannossa. Selvitystyötä tehtäessä selvityshenkilöllä on käytössään maistraattien uudelleenorganisointivaihtoehtoista aiemmin valtiovarainministeriössä tehdyt selvitykset ja eri tahojen niistä antamat lausunnot.

Selvityshenkilön toimikausi on 1.9. - 30.10.2017, minkä jälkeen tehdään päätös valittavasta organisointiratkaisusta.

Selvityshenkilön kanssa on tehty selvitystyöstä erillinen sopimus.

3. Maistraattien uudelleenorganisoinnin toimeenpano

Osahankkeen tehtävänä on

1. valmistella luonnos hallituksen esitykseksi valtakunnallisen toimivallan ja päätetyn organisointiratkaisun edellyttämiksi säädösmuutoksiksi 1.3.2018 mennessä;
2. valmistella organisaatio-, ohjaus- ja johtamismalli;
3. valmistella muutoksen toimeenpano.

Organisointi

Hankkeen osille 1 ja 3 asetetaan ohjausryhmä ja valmisteluryhmä ajalle 1.9.2017–31.3.2019.

Ohjausryhmä

Puheenjohtaja

Tietojohdaja Irja Peltonen, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtaja

Neuvotteleva virkamies Jaana Salmi, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara, valtiovarainministeriö / JulkICT
Hallitusneuvos Maaria Rubanin, oikeusministeriö

Kaupallinen neuvos Tomi Lounema, työ- ja elinkeinoministeriö

(Kaupallinen neuvos Eeva-Liisa Koltta-Sarkanen, työ- ja elinkeinoministeriö, varajäsen)

Maistraatin päällikkö Jari Taipale, Länsi-Suomen maistraatti

(Maistraatin päällikkö Pirkko Anttila, Itä-Suomen maistraatti)
 Ylijohtaja Lea Krohns, Väestörekisterikeskus
 (Hallinto ja yhteiset palvelut – yksikön johtaja Irmeli Lario, Väestörekisterikeskus, varajäsen)
 Puheenjohtaja Sari Jokikallas, ProUnioni/Pardia ry
 (pääluottamusmies Nuutti Pennanen, JUKO ry, 1. varajäsen
 varapääluottamusmies Kaarina Keskikuru, JHL ry, 2. varajäsen)

Esittelijä

Johtaja Merja Koponen, Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö
 (Ylitarkastaja Marja-Leena Martikainen, Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, esittelijän varahenkilö 1.10.2017 alkaen)

Sihteeri

Hankeassistentti Pirjetta Silvast, valtiovarainministeriö

Valmisteluryhmä

Puheenjohtaja

Johtaja Merja Koponen, Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Varapuheenjohtaja

Ylitarkastaja Marja-Leena Martikainen, Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö (1.10.2017 alkaen)

Jäsenet

Lainsäädäntöneuvos Markus Siltanen, valtiovarainministeriö
 Lainsäädäntöneuvos Maarit Huotari, valtiovarainministeriö
 Lakimies Aila Heusala, Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö
 (Ylitarkastaja Pia Nykvist-Lindström, Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, varajäsen)
 Maistraatin päällikkö Hannu Mäkelä, Pohjois-Suomen maistraatti
 (Maistraatin päällikkö Anne Oksanen, Lounais-Suomen maistraatti, varajäsen)
 Maistraatin päällikkö Auli Peltoniemi, Sisä-Suomen maistraatti
 (Maistraatin päällikkö Ari Torkkel, Kaakkois-Suomen maistraatti, varajäsen)
 Maistraatin päällikkö Erja Kronberg, Hämeen maistraatti
 (Vastuualueen päällikkö Tom Marsti, Uudenmaan maistraatti)

Sihteerit

Henkikirjoittaja Jani Saarela, Itä-Suomen maistraatti
 Henkikirjoittaja Soja Nykänen, Itä-Suomen maistraatti

Ohjaus- ja valmisteluryhmien kokoonpanot eivät täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädettyä vaatimusta, jonka mukaisesti valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla vähintään 40 prosenttia sekä

naisia että miehiä. Kaikilla työryhmissä edustettuna olevilla maistraatteja ohjaavilla tahoilla ei työskentele miehiä maistraattien ohjaus- tai lainsäädännön valmistelutehtävissä ja siksi miehiä ei ole ollut kaikilta tahoilta esittää jäseneksi tai varajäseneksi. Ohjaus- ja valmisteluryhmiin ehdotetuista maistraattien edustajista ryhmiin valittiin varsinaisiksi ja varajäseniksi yhteensä kaksi miestä ja kaksi naista. Edellä todetuilla perusteluilla kiintiövaatimuksesta poikkeamiselle on lainkohdassa tarkoitettu erityinen syy.

Ryhmien kokoonpanoa voidaan täydentää tarvittaessa.

Ohjausryhmä voi asettaa tarvittavan määrän muita alatyöryhmiä ja kuulla asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä. Muut kustannukset maksetaan momentilta 28.01.01

Kunta- ja uudistusministeri

Anu Vehviläinen

Ylijohtaja,
osastopäällikkö

Juha Sarkio

Jakelu

Työryhmien jäsenet
Selvityshenkilö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Oikeusministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö
Väestörekisterikeskus
Maistraatit
JHL ry
JUKO ry
Pardia ry
Maistraattien ohjausryhmä

